

Kiusaamiseen puuttumisen malli

4/2022

Kiusaamisen määrittely

Kiusaaminen ja koulukiusaaminen

- Kiusaaminen on hetkellistä, toistuvaa tai pitkään jatkuvaa ja alistavaa ruumiillista tai henkistä väkivaltaa. Kaikki koulussa tapahtuva aggressiivinen käyttäytyminen ei ole kiusaamista. Kiusaamiseen liittyy yleensä voimasuhteiden epätasapaino; kiusattu oppilas on jollakin tavalla puolustuskyvytön kiusaajaan tai kiusaajiin nähden.
- Koulukiusaamisesta on kyse silloin, kun yksi ja sama oppilas joutuu toistuvasti ja systemaattisesti toisten tahallisen toiminnan kohteeksi. Nimittely ja pilkkaaminen on kiusaamista, jos samaa oppilasta nimitetään uudestaan ja uudestaan. Töniminen ja lyöminen on kiusaamista, jos tönitään ja lyödään aina yhtä ja samaa oppilasta.

Sopimaton ja huono käytös

- Sopimaton ja huono käytös on erotettava kiusaamisesta. Huonotapaista käyttäytymistä on kaikki sellainen käytös, joka vähentää toisten viihtyvyyttä ja joka toistuessaan heikentää myös huonosti käyttäytyvän itsensä sosiaalista arvostusta ja yhteisössä elämistä. Huonotapaiseen käyttäytymiseen kuuluu aina myös epäkunnioitus ja välinpitämättömyys: itseä ja toisia, omia ja toisten tavaroita sekä yhteistä ympäristöä kohtaan. Huonotapainen kiroilee, huutaa, sotkee, särkee, sylkee, varastaa, nimittelee, uhkailee, laiminlyö tehtävänsä ja muut velvollisuutensa, ei pidä lupauksiaan, ei osaa tervehtiä, kiittää eikä pyytää anteeksi, rikkoo yhteisiä sääntöjä ja sopimuksia sekä käyttäytyy toisia kohtaan muutoin sopimattomasti ja asiattomasti.
- Kiusaamisen tavoin myös huono käytös vie koulusta työn ilon ja usein myös työrauhan. Sekin vaurioittaa ystäväyyttä, yhteishenkeä ja ihmisten välistä kanssakäymistä ja on siksi tuomittavaa.

Huom. Koulu ei ole velvollinen selvittämään kouluajan ulkopuolella tapahtuvaa kiusaamista. Koulumatkalla tapahtuvaa kiusaamista voidaan selvittää koulussa.

KIUSAAMISEEN PUUTTUMISEN MALLI

1. KIUSAAMISEPÄILYYN PUUTTUMINEN

Joka kerta, kun ilmenee riitaa tai asiatonta käytöstä toista kohtaan

- Pohjana havainto/epäily tai oppilaan/huoltajan huoli
- Tilanteen selvittäjänä voi toimia kuka tahansa koulun aikuinen. Selvitetään täytyvätkö kiusaamisen kriteerit.
- Jos kiusaamisen kriteerit täyttyvät, siirrytään vaiheeseen 2. Jos kyseessä on yksittäistapaus, joka ei täytä kiusaamisen kriteerejä, edetään 1.vaiheen loppuun.
- Saatua tietoa välitetään oppilaan omalle luokanvalvojalle/ - opettajalle
- Sovitaan kuka keskusteleo asianomaisten kanssa ja välittää tiedon huoltajalle
- Kirjataan Wilmaan tuntimerkintänä tai pidetään tarvittaessa kasvatuskeskustelu

2. KIUSAAMISEN PUUTTUMISEN PROSESSI KÄYNNISTYY

Kiusaamisen kriteerit täyttyvät

- Tieto kiusaamisesta viedään luokanvalvojalle/-opettajalle
- Luokanvalvoja/ - opettaja järjestää kiusaajalle kiusaamisen kasvatuskeskustelun ja tarvittaessa pyytää itselleen työparin ”Kiusaamiseen puuttuminen-tiimistä”. Vastuu prosessin etenemisen seurannasta on luokanvalvojalla/ -opettajalla.
- Keskustelu kiusatun kanssa. Selvitetään mitä on tapahtunut ja ketkä ovat osallisena. Kirjataan käyty keskustelu molemmille osapuolille Wilmaan (Kiusaajalle kasvatuskeskusteluna ja kiusatulle ”Kirjaus koulussa tapahtuneesta”)
- Mikäli kyseessä on molemminpuolinen kiusaamis-/riitatilanne, voivat asianomaiset olla käsittelyssä yhtä aikaa
- Tiedotetaan tilanteesta asianosaisten huoltajia.
- Sovitaan seurantakeskustelun ajankohta

Luokanvalvoja/-opettaja vie kiusaamistapaukset tiedoksi koulukuraattorille ja terveydenhoitajalle neljännesvuosittain.

Tämä vaihe käydään korkeintaan kaksi kertaa läpi.

3. KIUSAAMINEN JATKUU

Aikaisemmat toimet eivät ole riittäneet ja kiusaaminen jatkuu

- Järjestetään molemmille osapuolille erikseen keskustelu, johon osallistuvat:
 - Asianomainen oppilas
 - Luokanvalvoja/ -opettaja
 - Kiusaamiseen puuttumisen vastuuhenkilö(t)
 - Huoltaja(t)
 - Tarvittaessa kootaan moniammatillinen asiantuntijaryhmä, johon osallistuu koulukuraattori. Lisäksi mukaan voidaan kutsua esim. hyvinvointiohjaaja tai psykiatrinen sairaanhoitaja.
 - Kirjataan edellisen käsittelyn seurantaan

Vastuu prosessin etenemisen seurannasta on luokanvalvojalla/ -opettajalla.

Seurannan myötä todetaan kiusaamisen loppuneen tai siirrytään portaalle nro 4.

4. KIUSAAMINEN JATKUU EDELLEEN

Jos koulun tukitoimet eivät riitä

- Seurantapalaverissa sovitaan kuka ottaa yhteyttä lapsiperheiden palveluohjaukseen
- Ohjaaminen koulun ulkopuolisiin tukitoimiin (perheneuvola, sosiaalityö, poliisi)
- Tässä vaiheessa käyttöön kurinpitotoimista jälki-istunto, kirjallinen varoitus ja määräaikainen erottaminen.

Mikäli tilanne on väkivaltainen, rehtori/koulunjohtaja ottaa yhteyttä koulupoliisiin ja/tai lastensuojeluun konsultoituaan ensin koulukuraattoria.

Käytöksen portaat

